

Letno poročilo

I. mestne šestrazredne deške osnovne šole
v Ljubljani

o šolskem letu 1922/23.

Sestavil in na svetlo dal ravnatelj
Jakob Dimnik.

V Ljubljani, 28. junija 1923.

Založila I. mestna deška osnovna šola. — Natisnila Učiteljska tiskarna, Ljubljana

Letno poročilo

I. mestne šestrazredne deške osnovne šole
v Ljubljani
o šolskem letu 1922/23.

Sestavil in na svetlo dal ravnatelj
Jakob Dimnik.

V Ljubljani, 28. junija 1923.

Založila I. mestna deška osnovna šola. — Natisnila Učiteljska tiskarna, Ljubljana

Kralj Aleksander I.

Prva jugoslovanska kraljica.

V spomin na poroko našega kralja Aleksandra I. z romunsko kraljičino Marijo podajamo v naslednjem kratkem zgodovinski pregled, kake prednice je imela na našem kraljevskem prestolu naša prva jugoslovanska kraljica Marija:

1. V stari Srbiji.

Prva srbska kraljica, o kateri govore zgodovinski spomeniki, je bila soproga prvega srbskega kralja iz Zetske dinastije Mihajla in to leta 1077.; njenega imena zgodovinski spomeniki ne omenjajo; ve se samo to, da je bila bližnja sorodnica bizantinskega cesarja.

Druga srbska kraljica je bila *Jaquinta*, soproga kralja Bodina, energična Normanka, hči normanskega veljaka Arhiriza iz Barija.

V vladarski hiši Nemanjev se imenuje kot prva vladarska soproga Nemanje kraljica *Ana*, o kateri se pa ne ve, kakega rodu je bila.

Prva soproga Stjepana Prvovenčanega je bila *Jevdokija*, hči bizantinskega carja Aleksija III.; druga njegova soproga je bila *Ana*, vnukinja slavnega benečanskega doža Dandole. *Ana* je bila prva kronana kraljica v Nemanjini dinastiji, tudi je ohranjena njena slika v muzeju doževne palače v Benetkah.

Sin Stevana Prvovenčanega, Radoslav, se je poročil z grkinjo *Ano*, hčerko epirskega kneza Teodora; drugi sin Stevana, Milan, pa je poročil *Beloslavo*, hčerko bolgarskega carja Arzena; tretji Stevanov sin Uroš je imel za ženo neko Francozinjo *Heleno*.

Urošev sin Dragotin, je bil oženjen s *Katarino*, hčerko madžarskega kralja Štefana V., drugi sin, Milutin, pa je bil oženjen štirikrat, prva žena, ki se ji ne ve imena, je bila hči tesalskega oligarha Joana, druga je bila *Elizabeta*, hči ogrskega kralja Štefana V., tretja tudi neznanega imena, hči bolgarskega carja Terterija, a četrta, *Simonida*, hči bizantinskega carja Andronika II.

Stevan Dečanski se je prvič oženil s *Teodoro*, hčerko bolgarskega carja Smilna; druga Stevanova žena je bila *Marija*, hči Jovana Paleologa.

Žena slovitega carja Dušana je bila *Jelena*, sestra bolgarskega carja Aleksandra; njegov sin Uroš se je pa poročil z *Marijo*, hčerko rumunskega vojvode Aleksandra. *Carica Marija* je bila torej prva Romunka na Srbskem prestolu.

Žena carja Lazarja je bila Srbkinja *Milica*, a žena njegovega sina despota Stevana Visokega, je bila Levantinka *Helena*, hči levantinskega kneza Kadiuzija. Njegov naslednik Gjuragj Branković

je imel za ženo Jerino, hčerko Manojla Kantakuzema, a zadnji Nemanjič Lazar je imel za ženo Jeleno, hčerko morejskega despota Tomaža Paleologa.

2. V obnovljeni Srbiji.

V obnovljeni srbski državi je bila prva vladarica Karadjordjeva žena Jelena, hči kneza Nikole Jovanoviča. Žena Miloša Obrenoviča je bila srbinja Ljubica, istotako Persida, soproga Aleksandra Karadjordjeviča.

Knez Mihajlo se je poročil z Julijano iz madžarske rodbine Hunyadijev. Njegov naslednik Milan je bil oženjen z Natalijo, hčerko polkovnika Keška. Natalija je bila prva kraljica v obnovljeni srbski državi.

Milanov sin, zadnji Obrenovič Aleksander, se je poročil s Srbkinjo Drago Mašin, roj. Lunjevičevo.

3. V Jugoslaviji.

Peter I., kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, je bil poročen s knezginjo Zorko, hčerko črnogorskega kneza Nikole, ki pa je umrla, predno je postal Peter kralj. Tako je postala romunska princezinja Marija, prva kraljica na jugoslovanskem prestolu.

† Dr. Ivan Tavčar.

(Govor šol. ravnatelja pri domači učit. konferenci dne 1. marca 1923.)

Dne 19. februarja t. l. ob 13. uri je izdihnil kot žrtev dolgoletne mučne boleznj svojo plemenito dušo ljubljanski častni meščan, občinski svetovalec (od l. 1884. do leta 1910.), prezaslužni mestni župan in predsednik mestnega šolskega sveta (od 18. decembra 1911. do 1. julija 1921. leta) gospod *dr. Ivan Tavčar*. Z dr. Tavčarjem je legel v prezgodnji grob eden najzaslužnejših sinov, kar jih je rodila slovenska mati.

Pokojnik se je rodil 28. avgusta 1851. leta v Poljanah nad Škofjo Loko. Njegov dom je bila stara, prijazna kmetiška hiša. Oče Janez in

mati Neža sta bila mala kmetiška posestnika, ki sta imela poleg Ivana še dvoje sinov in troje hčerá. Prve nauke je prejemal Ivan v domači šoli. Pozneje se je pa s podporo svojega strica župnika preselil v Ljubljano, kjer je l. 1870. napravil zrelostni gimnazijski izpit z odličnim uspehom. Potem je šel na Dunaj študirat pravoslovje, kjer je v štirih letih prednega študiranja dosegel doktorsko čast. Ves čas študi-

ranja na Dunaju se je preživljal dr. Tavčar največ sam, in sicer z instrukcijami in s pisateljevanjem. Po izvrstno končanih študijah se je vrnil v domovino ter se posvetil odvetniškemu stanu. Leta 1883. je položil kot koncipient dr. Mošeta odvetniški izpit z odliko, in sicer pred višjim sodiščem v Trstu, leto dni potem pa je otvoril lastno odvetniško pisarno v Ljubljani, kjer je bil eden prvih slovenskih odvetnikov.

Dr. Tavčar je bil izvrsten pravnik in odličen zagovornik. Od leta 1883. dalje je pisal za Mohorjevo družbo poljudno delo »Slovenski Pravnik«, ki služi našemu kmetu še danes za svetovalca v marsikateri pravni zadevi.

L. 1884. je bil dr. Tavčar izvoljen v občinski svet. Občinski odbornik je bil 37 let, in sicer do l. 1921. Spomladi tega leta je zaradi bolehnosti odklonil ponovno kandidaturo v občinske volitve. Od leta 1909. do 1912. je bil dr. Tavčar ljubljanski podžupan. Dne 18. decem. 1911. je bil pa izvoljen za župana, kar je ostal do 1. julija 1921. leta. Kot župan je bil hkrati tudi predsednik mestnega šolskega sveta. Za županske njegove dobe se je pomnožilo mestno osnovno šolstvo za dve, meščansko šolstvo za štiri šole, ukinil je obe nemški osnovni šoli in dosegel eno samo petrazredno manjšinjsko šolo za oba spola. Bivša mestna višja dekliška šola se je preosnovala v dekliški licej, pozneje v žensko realno in reformno gimnazijo.

L. 1889. je bil dr. Tavčar izvoljen v deželni zbor kranjske dežele. L. 1895. pa je prišel tudi v deželni odbor in v deželni šolski svet. Kot deželni poslanec, deželni odbornik in član deželnega šolskega sveta se je vztrajno potezal za grotne in pravne pravice slovenskega učiteljstva.

L. 1900 so ga ljubljanski volilci izvolili za državnega poslanca na Dunaju ter je zastopal ljubljansko mesto in sploh slovenski narod v tej zbornici sedem let. Kot izvrsten govornik, moder politik in diplomat je užival tudi pri nasprotnikih slovenskega naroda velik ugled ter je dosegel marsikaj na korist Ljubljane in slovenskega naroda.

Ko se je po prevratu dne 29. oktobra 1918. osnovala prva narodna vlada v Ljubljani, je prevzel dr. Tavčar v njej mesto poverjenika za prehrano ter je kot tak storil nešteto dobrot ubožnemu ljudstvu.

Pri prvih volitvah v narodno skupščino v Beogradu je bil dr. Tavčar izvoljen za državnega poslanca. Bil pa je že bolehen; zato se je mogel udeležiti samo nekoliko sej narodne skupščine.

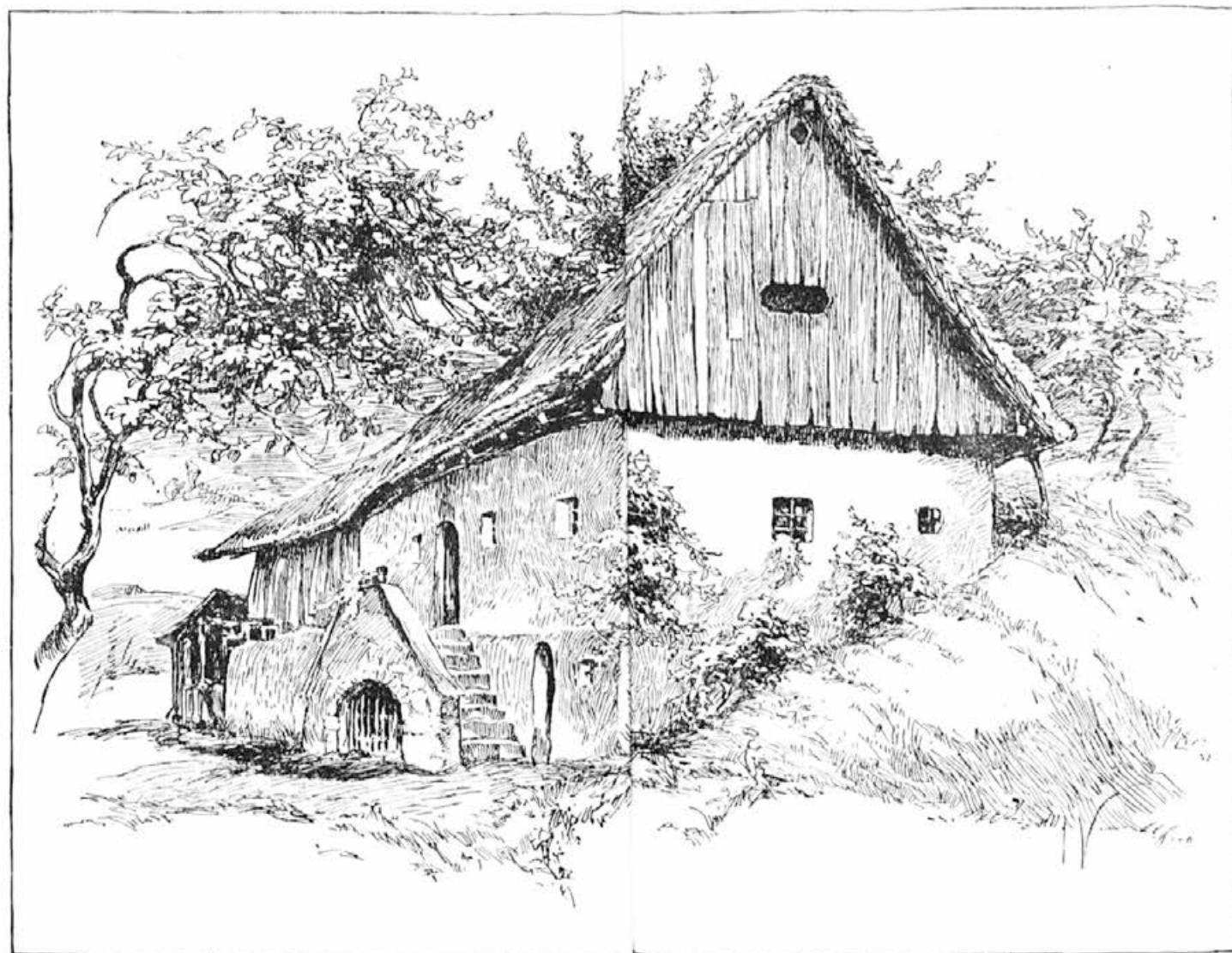
Zadnji dve leti svojega dragocenega življenja, obsutega z dobrimi deli usmiljenja do bližnjega in z nedosegljivimi pisateljskimi proizvodi, je prebil dr. Tavčar večinoma na svojem posestvu Visoko v Poljanski dolini. Visoko je bil svoj čas lovski gradič brežinskih škofov. Pokojnik si je kupil gradič l. 1903. Tu je prebil dr. Tavčar zadnja

poletja svojega življenja. Tu se je, kolikor so mu dopuščale še poslednje moči, posvečal slovstvenemu delu, obenem pa je z zadovoljstvom in uteho v duši gledal slovenskega kmeta, razmišljajoč, kako bi mu v lepi besedi postavil trajen spomenik v svojem narodu. In to se mu je popolnoma posrečilo.

Iz kmetiškega rodu je vzrastlel dr. Ivan Tavčar, eden najsijajnejših talentov naših zemlje, poosebljenost vseh vrlin in strasti našega ljudstva. Zato je bil med narodom priljubljen kakor malokdo in ljubil je

ta narod in njegovo rodno zemljo kakor morda nihče drugi. Tej slovenski zemlji je napisal dr. Tavčar tale slavospev:

»Ta je naša edina neskaljena prijateljica; vedno ti kaže en in isti obraz in zvesta ti ostane, če jo še tolikrat zatajiš! »Zemlja domača« ni prazna beseda: Del je mojega življenja, in če se mi vzame del nje, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si oglodan do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se bile gobe razpasle po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja z istim obrazom, kakor te je sprejela nekdanj, ko so te

Rojstna hiša Tavčarja

še v zibelko polagali. Nisi doživel pomladi, da bi te ne bilo objemalo njeno cvetje, in ne jeseni, da bi ti ne bila sipala svojih sadov. Mogoče je, da je težko umreti — moja vera to ni! — Ali toliko zapišem, da bi rajši umrl sredi domače doline bodisi od gladu, nego na zlatem stolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupe!«

In ta domača slovenska zemlja, ki jo je blagi pokojnik tako presčno ljubil, je sprejela dne 23. februarja ob 11. uri dopoldne na Visoko

Tavčarjev dvorec Visoko

kem z uprav kraljevsko častjo vase svojega odličnega sina, ki je, sledeč lastni čuvstveni notranjosti, pravično živel vse življenje ter brez ostavljene krivice zatisnil dne 19. februarja 1923 oči v svoji hiši na Bregu v Ljubljani, potem ko je dovršil svoje plodonosno življensko delo. Slava velikemu geniju! Naj spi pokojno spanje v domači slovenski zemlji, v naših srcih pa mu je zagotovljen nevenljiv spomin. Spominu dr. Ivana Tavčarja: Slava!

Učiteljski zbor.

1. Ravnatelj **Jakob Dimnik**, stalni nadučitelj s stalnim učnim mestom in šolski vodja; odlikovan z redom S v. S a v e V. stopnje za zasluge na narodnem in prosvetnem polju; vodja trirazredne gremijalne trgovske nadaljevalne šole in trirazredne strokovne nadaljevalne šole za mehansko-tehniške obrti; član šolskega odbora gremijalne trgovske šole in obrtnih nadaljevalnih šol; je bil kot vodja razrednega pouka oproščen.

2. **Matija Lavrenčič**, stalni učitelj brez stalnega učnega mesta; prideljen I. in II. deški mestni meščanski šoli kot učitelj petja.

3. **Juraj Režek**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; prideljen v službovanje mestnemu-šolskemu svetu.

4. **Ivan Belè**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom, usposobljen iz francoskega jezika za učiteljišča, meščanske in ljudske šole; prideljen kot učitelj francoskega jezika tukajšnji višji realki.

5. **Fran Galè**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik II. a razreda; izprašan za obrtne nadaljevalne šole.

6. **Karel Trost**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; prideljen kot nadučitelj osnovni šoli v Št. Jerneju.

7. **Vendelin Sadar**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik V. a razreda; izprašan iz risanja in trgovskih predmetov za obrtne nadaljevalne šole; usposobljen za rokotvorni pouk v lepljenstvu, mizarstvu in modeliranju.

8. **Ivan Malnarič**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik III. b razreda.

9. **Ferdo Juvanec**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; prideljen v službovanje višjemu šolskemu svetu; izprašan iz risanja za obrtne nadaljevalne šole; slovenski skladatelj.

10. **Emil Adamič**, stalni učitelj brez stalnega učnega mesta; odlikovan z redom S v. S a v e V. stopnje; prideljen v službovanje kot učitelj glasbe in petja tukajšnjemu državnemu učiteljišču; izprašan iz risanja za obrtne nadaljevalne šole; slovenski skladatelj.

11. **Ivan Kocijančič**, stani učitelj s stalnim učnim mestom; do 10. oktobra razrednik IV c razreda; od 10. oktobra dalje prideljen IV. m. deški osnovni šoli kot učitelj pletarstva.

12. **Pavel Zajc**, stalni katehet s stalnim učnim mestom; je poučeval razven v III. a, IV. c in V. b verouk v vseh razredih; 24 ur na teden; pripravljaval učence za prejem sv. zakramentov in daroval nedeljsko šolarsko mašo.

13. **Pavel Plesničar**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik III. a razreda; varih učiteljski ročni knjižnici; izprašan iz trgovskih predmetov za obrtne nadaljevalne šole.

14. **Josip Ambrožič**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik III. c razreda; voditelj cerkvenega petja; izprašan iz trgovskih predmetov za obrtne nadaljevalne šole.

15. **Fran Grum**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik IV. a razreda; varih zbirki učil; izprašan za trgovske nadaljevalne šole.

16. **Albina Kocijančič-Ažmanova**, stalna učiteljica s stalnim učnim mestom, od 10. okt. dalje razrednica I. b razreda; od II. semestra dalje na bolezenskem dopustu.

17. **Friderik Repovž**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik IV. b razreda; izprašan iz risanja in trgovskih predmetov za obrtne nadaljevalne šole.

18. **Karel Mahkota**, stalni učitelj brez stalnega učnega mesta; odklikovan z redom S v. S a v e V. stopnje; je prideljen v službovanje tukajšnjemu konservatoriju kot administrativni ravnatelj, »Jugoslovanski Matici« pa kot tajnik.

19. **Gjuro Ivan Lesica**, stalni učitelj srbohrvaškega jezika s stalnim učnim mestom; prideljen v službovanje oddelku za prosveto in vere pri pokrajinski upravi v Ljubljani.

20. **Alojzij Marok**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; od 10. oktobra dalje razrednik IV. c razreda.

21. **Fran Trost**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom na Viču, prideljen v službovanje tukajšnji šoli; razrednik V. b razreda.

22. **Josip Wagner**, stalni učitelj s stalnim učnim mestom; razrednik VI. razreda; izprašan za trgovske nadaljevalne šole in iz risanja za obrtne nadaljevalne šole.

23. **Valentin Tomc**, stalni katehet s stalnim učnim mestom, je učil verouk v III. a, IV. c in V. b razredu; 6 ur na teden.

24. **Nikola Fabijanić**, stalni učitelj srbohrvaščine brez stalnega učnega mesta; je učil srbohrvaščino v III., IV., V. in VI. razredu; 15 ur na teden.

25. **Marija Jegličeva**, stalna učiteljica s stalnim mestom na Dnevem zavetišču; prideljena tukajšnji šoli do 10. oktobra; razrednica I. b razreda.

26. **Josipina Šeme-Bajukova**, stalna učiteljica brez stalnega učnega mesta; razrednica II. b razreda.

27. **Alojzij Škrinjar**, stalni učitelj brez stalnega učnega mesta, prideljen tukajšnji šoli; je kot upravitelj igrišča in vodja mladinskih iger na dopustu.

28. **Irma Cerjak-Cepudrova**, stalna učiteljica brez stalnega učnega mesta; razrednica II. c razreda.

29. **Josip Brnobič**, stalni učitelj brez stalnega učnega mesta, je kot slušatelj na tukajšnjem konservatoriju na dopustu.

30. **Ljudmila Rapetova**, stalna učiteljica brez stalnega učnega mesta; prideljena tukajšnji šoli kot namestnica šolskega vodje Jakoba Dimnika, ki je kot vodja oproščen razrednega pouka; razrednica I. a razreda; varihinja šolarske knjižnice in ubožnih knjig.

31. **Alojzij Bolhar**, namestnik stalnega suplenta, je nadomeščal do 14. aprila obolelo učiteljico Albino Kocijančičevo.

32. **Milena Pehanijeva**, stalna učiteljica brez stalnega učnega mesta; je kot tajnica Podmladka Rdečega Križa na dopustu.

33. **Ana Rustija**, nadomestna učiteljica; je nadomeščala od 14. aprila dalje učitelja Al. Bolharja, ki je odšel na Rakovnik.

Šolska sluginja in hišnica: **Ana Pirčeva**.

Pomožni šolski sluga: **Ivan Podstudenshek**.

Statistični pregled koncem šolskega leta 1922/23.

Razred in oddelek	Število učencev ali učenk		Bilo je starih					Vera		Materin jezik			Stanova- lišče		Šolo je obiskovalo				Za višji razred								
	dne 16. IX. 1922.	dne 28. VI. 1923.	manj kot 6 let	od 6—7 let	od 7—12 let	od 12—13 let	od 13—14 let	nad 14 let	rim.-kat.	pravoslavna	druga	slovenski	srbohrvatski	drug	v mestu (kraju)	zunaj mesta (kraja)	zelo pridno	pridno	manj pridno	zanikrno	sposobnih	nesposobnih	neizprašanih	Za vstop v srednje šole se jih je oglasilo	Abstinentov je bilo	Odpustnico je prejelo	Za vstop v mesč. šole se jih je oglasilo
I. a	32	32	—	26	6	—	—	—	32	—	—	32	—	—	—	32	32	—	—	—	26	6	—	—	24	—	—
I. b	34	29	—	22	7	—	—	—	29	—	—	29	—	—	—	28	1	—	—	—	21	8	—	—	12	—	—
II. a	35	32	—	—	32	—	—	—	32	—	—	31	—	—	—	31	1	—	—	—	29	2	1	—	12	—	—
II. b	34	34	—	—	34	—	—	—	33	1	—	33	1	—	—	32	2	2	—	—	32	2	—	—	27	—	—
II. c	32	30	—	—	30	—	—	—	29	1	—	28	1	—	—	29	1	—	—	—	28	2	—	—	19	—	—
III. a	40	39	—	—	38	—	1	—	39	—	—	39	—	—	—	26	11	2	—	—	33	6	—	—	17	—	—
III. b	37	39	—	—	37	2	—	—	39	—	—	38	1	—	—	38	—	1	—	—	35	4	—	—	19	—	—
III. c	40	39	—	—	39	—	—	—	39	—	—	39	—	—	—	34	3	2	—	—	34	4	1	—	36	—	—
IV. a	42	39	—	—	36	3	—	—	39	—	—	39	—	—	—	37	3	—	—	—	29	10	—	12	27	2	—
IV. b	40	41	—	—	37	3	1	—	41	—	—	40	—	—	—	41	—	—	—	—	37	3	1	11	36	—	—
IV. c	42	39	—	—	34	4	1	—	39	—	—	39	—	—	—	37	2	38	1	—	34	5	—	10	25	1	—
V. a	43	45	—	—	32	9	4	—	45	—	—	45	—	—	—	41	4	45	—	—	35	9	1	8	32	4	8
V. b	44	46	—	—	27	9	10	—	46	—	—	42	—	—	—	39	7	46	—	—	37	7	—	20	25	6	4
VI.	37	46	—	—	3	25	14	4	46	—	—	46	—	—	—	43	3	45	1	—	44	—	2	7	25	12	14
	532	530	—	48	393	55	30	4	528	2	—	520	3	7	500	30	504	20	6	—	456	68	6	68	326	23	26

Imenik učencev.*

I. a razred.

Božič Ivan, Breznik Vinko, Cimolini Rudolf, Čuden Drago, Facija Fran, Gestrin Ferdinand, Gril Viljem, Grošelj Milan, Hervatin Konrad, Hribar Ivan, Juvan Vladimir, Kavc Joško, Koblar Nikolaj, Kokoravec Walter, Kovačič Ivan, Müller Viktor, Okoren Andrej, Pahor Albert, Pavlič Emil, Petan Ciril, Seifert Herman, Spindler Stanislav, Stopar Marijan, Šega Bojeslav, Štefančič Ivan, Štucin Stanislav, Šubic Peter, Turplikar Joško, Weibl Ivan, Vidmar Stanislav, Žertuš Karel, Živic Zorko.

I. b razred.

Baumgartner Leopold, Borse Vincencij, Budič Zdenko, Dragar Marijan, Fon Ivan, Gregorač Ignac, Gruber Josip, Hojkar Bruno, Janežič Alojzij, Klasek Alojzij, Komar Stanislav, Korošec Viktor, Lipicer Artemis, Novy Emanuel, Ogrin Vincencij, Pogačnik Julij, Porenta Viljem, Repež Alojzij, Repotočnik Avgust, Scagnetti Karel, Setničar Josip, Stante Fran, Strmečki Evgen, Šefic Pavel, Trček Ciril, Trček Stanislav, Zdešar Fran, Zihel Branko, Zupančič Josip.

II. a razred.

Bartel Fran, Belčič Fran, Berčič Slavko, Burger Kajetan, Černe Julijan, Črtalič Josip, Čuden Fran, Erker Josip, Fajon Bogomil, Gestrin Mirko, Golob Srečko, Gorene Ivan, Gorjanc Anton, Jakulin Marijan, Kastelic Anton, Kenda Bogomil, Kokoravec Vladimir, Kromar Ivan, Novi Karel, Ošaben Ludovik, Primar Lovro, Puckelstein Josip, Rakovec Vladimir, Roškar Ludovik, Sušič Savo, Svetic Vilibald, Trček Ivan, Turkovič Stefan, Urek Vladimir, Vidic Ervin, Vrhovec Ivan.

II. b razred.

Brabek Slobodan, Dragar Bogomir, Gabrenja Fran, Gartus Fran, Gobec Peter, Hujan Ivan, Ilovar Vladimir, Kalan Rudolf, Karba Rudolf, Klasek Emil, Mali Anton, Markovič Fran, Martelanc Albin, Menart Srečko, Naglič Fran, Okroglič Josip, Orehek Edvard, Pavšič Milan, Pečnik Anton, Petelin Pavel, Petrič Fran, Petrovec Anton, Podboj Ivan, Pogačar Albin, Princ Karel, Primožič Fran, Suchy Herman, Tomažič Adolf, Weber Božidar, Zubalič Leopold, Zupan Ivan, Zontar Alojzij, Žižek Edvard, Zorga Aleš.

II. c razred.

Adamič Viktor, Bahčič Josip, Blas Fran, Bratulič Viktor, Cerar Anton, Čamernik Bogomir, Dinovski Vojeslav, Ecker Rajko, Gerjol Adolf, Gračner Edvard, Hönn Rudolf, Hörtner Viljem, Hribar Svetozar, Jager Viljem, Jurca Ivan, Kastelic Marjan, Kolar Fran, Kovačič Ernst, Milavec Božidar, Nagy Ernst, Novak Ivan, Osredkar Ivan, Pregelj Milan, Scagnetti Fran, Skrbinšek Miloš, Šerbec Erih, Škrabar Ivan, Vahen Rudolf, Vidmar Josip, Zupančič Fran.

III. a razred.

Blas Ludovik, Boruta Pavel, Brezovšek Marijan, Cankar Ignacij, Cankar Josip, Dermelj Mirko, Frigidi Avgust, Grintal Josip, Jevnikar Anton, Kisovec Albert, Klemenčič Ivan, Kos Josip, Kralj Vladislav, Krašovec Fran, Kugler Miroslav, Kurent

* Ležeče tiskani so odličnjaki.

Kancijan, Lah Vilibald, Levart Arnold, Levpušček Fran, *Lukežič Andrej*, Mišvelj Stanko, Močan Vladimir, Neuman Josip, *Petrovec Josip*, Polovšek Alojzij, Rebolj Bogdan, Renko Danijel, Roš Edvard, Schuster Fran, Serše Bogumil, *Strmecki Vilko*, *Strnad Josip*, Suhadolnik Anton, Šega Leopold, Spindler Vladimir, Trpin Fran, Vidali Viktor, *Vidrih Ivan*, *Ziherl Miloš*.

III. b razred.

Arhar Josip, Avsec Fran, *Breskvar Kamilo*, Borse Albin, Beranek Henrik, Bergman Silvo, Capuder Fran, Čamerik Fran, Dragar Viktor, Grčar Anton, Jančar Viljem, *Kraigher Boris*, Kumelj Silvo, Kopetzky Vilko, Lipovšek Leopold, Lozej Fran, Lumbar Zvonimir, Leban Bruno, *Mavec Alojz*, Menart Viljem, Nušak Danilo, Oražem Fran, Povhe Fran, Piclick Evgen, Piclick Ivan, *Pavlič Slavko*, Pipan Josip, Primožič Milan, Premrl Ivan, Praček Adolf, Petrič Friderik, Schrimpf Ivan, *Solar Rudolf*, *Škof Milan*, Turk Leopold, Wizjak Henrik, *Zbogar Drago*, Žerjav Fran, Žertuš Ivan.

III. c razred.

Balažič Josip, Bervar Stanislav, Biško Leopold, Česnik Valentin, Čebulj Ivan, Černe Anže, Črtalič Viktor, Fric Ivan, Gärtner Anton, Hrstar Alojzij, Humer Fran, Janežič Ferdinand, Jankovič Mihael, Jerančič Fran, Kastelic Marjan, Klemenčič Friderik, Kregar Fran, Mahovič Zvonko, Malnarič Ivan, Mehora Silvo, Mikič Kamilo, Pere Karel, *Petrič Stanislav*, Piller Henrik, Prime Josip, Prodan Josip, Raguza Vladimir, Rivec Stanislav, Sinkule Rudolf, Strah Stanislav, Škerlj Josip, Šurk Fran, Tavželj Alojzij, Uhan Adolf, Vidmar Ivan, Weiss Gvidon, Zavrl Ivan, Zornada Aron, Živic Karel.

IV. a razred.

Babnik Fran, Bačnik Fran, *Boh Alojzij*, Brdnik Slavko, Breskvar Josip, *Cerar Ladislav*, Cirk Fran, Čepar Josip, Čepin Josip, Črnigoj Rihard, Črtalič Mavricij, Čotar Radislav, Fajon Ivan, Hitti Marijan, Kalan Maks, Kavčič Fran, Kervina Fran, Klingenstein Karel, Kobe Dragotin, Kolonič Ivan, Kovačič Alfonz, *Kutin Fran*, Lah Aleksander, Lebes Josip, Likon Fran, Lipovšek Ferdo, Mali Rudolf, Muzel Josip, Nahtigall Kamilo, Novak Stanko, Pečar Rudolf, Primar Fran, Sežun Bogdan, Sušnik Alojzij, Šircelj Milivoj, Trošt Stanko, Trtnik Ivan, Zaje Leon, Živic Fran.

IV. b razred.

Albanese Branko, Baumgartner Matija, Benedičič Igor, Bernik Stanko, Bervar Vinko, Butinar Rudolf, Dimic Janko, Dolenc Miloš, Eržen Vladko, *Jenko Viktor*, Jerančič Rudolf, Jernejec Alojzij, *Jontez Josip*, *Juh Miroslav*, Keržič Fran, Kucec Stanko, Lumbar Ciril, Marchiotti Silvo, Menart Bogumil, Mulej Oton, Ošaben Edvard, *Pavlica Josip*, Petkovšek Nikolaj, *Petrič Alfred*, Pip Stanko, Podboj Rihard, Pregelj Bogumil, Putinja Herman, Rebolj Dušan, Remškar Andrej, Repež Josip, Skrbinšek Marijan, Skulj Boris, Sušnik Peter, *Šarc Ivan*, Štajer Božidar, Toplikar Fran, Tušar Zvonimir, *Vojska Drago*.

IV. c razred.

Auerhammer Dušan, Berčič Rudolf, Danev Danilo, Dolenc Oskar, Dolničar Vlado, *Držaj Peter*, Ficker Alojzij, Fric Ciril, Gionini Hubert, Grošelj Janko, Jakopič Fran, Jerneje Ivan, Jernejčič Vlado, *Jordan Vilibald*, *Kastelic Dušan*, Koman Srečko, Kovačič Alfonz, Kremžar Davorin, Lužar Leopold, Manfreda Srečko, *Močan Leo*, Novak Emil, Pavlič Hinko, Pavšič Izidor, Pettauere Adolf, Premrov Janko, Puc Bogumil, *Rožič Mirko*, Seršič Ivo, Sešelj Mihael, Šuštar Stanko, *Vahen Damjan*, Vrhovc Vinko, Zaman Silvo, *Zgone Lovro*, Zornada Albert, *Zbona Stanko*, Zorga Rudolf.

V. a razred.

Adamič Bojan, Bežan Fran, Bizjak Boris, Bizjak Karel, *Colja Leopold*, Cepin Vid, Debevec Stanko, *Dermelj Albert*, Dinter Branko, Ferjan Marijan, Gorjanc Leopold, Hribar Miroslav, Iskra Ivan, Jakulin Fran, Jamšek Slavko, Jernejčič Fran, *Kelšin Drago*, Kos Valentin, Kuhar Ivan, Lesica Boris, Majec Srečko, Marc Roman, Marčič Edvard, Mchora Miloš, *Mišvelj Ivan*, Možina Fran, Osolnik Milan, Pavlin Ivan, Pere Bogomir, Pezdir Fran, Polajnko Marijan, Poljšak Viktor, Prešeren Josip, Rijavec Viktor, Schrimpf Slavko, Schweitzer Rudolf, *Slapar Nikolaj*, Srše Vladimir, Sečie Ludovik, Sorn Otmar, Sturm Adolf, Vertačnik Maks, Vidmar Viktor, Zdravljic Valentin, Žibert Viktor.

V. b razred.

Bahovec Srečko, Biško Karl, Bricelj Andrej, Cerar Alojzij, Čotar Branko, *Dolar Boris*, Dolničar Rudolf, *Gamerc Niko*, Glavan Josip, *Jager Emil*, Jenko Fran, *Jerančič Ferdo*, Kette Fran, Kokoravec Vekoslav, *Kopetzky Adolf*, Corradini Edvard, Kregar Anton, Kumelj Otmar, Logar Vinko, Lorber Viljem, Medič Stanko, Miklavčič Karel, Nered August, Pavlin Ciril, *Pavlin Karel*, Pišek Zvonimir, Pogačar Stanko, Pollak Radoš, Poznik Alojzij, Preisinger Oskar, Ramovž Anton, Ravnik Ljubo, Roch August, *Seme Milan*, Senčar Ernest, Slapar Fran, Srebotnjak Leon, Šoukal Metod, Tomažič Ivan, Trampuž Boris, *Uranič Ferdo*, Urbanec Adolf, Vrhovec Ivan, Zaman Anton, Zupan Slavko.

VI. razred.

Bezjak Boris, Božič Alojzij, Budilovski Fran, Dekleva Dušan, Dobrota Rajko, Dolničar Josip, Fajon Viktor, Gärtner Štefan, Godec Fran, Gorjanc Kornelij, Jelnikar Maks, Jesih Julij, Jež Valentin, Kaiser Ivan, Kalan Alojzij, Kariž Alojzij, Kos Rihard, Kunstelj Ivan, Kus Jaroslav, Lenče Ivan, Mahovič Vladimir, Minatti Bojan, Misson Engelbert, More Miroslav, Narobe Miroslav, Oevirk Rudolf, Oražem Anton, Osterman Branko, *Pečan Anton*, Petkovšek Rudolf, Petrič Anton, Pöschl Hugo, Reberšak Alojzij, Reje Viktor, Rotar Ivan, *Sajovic Stanislav*, Sušnik Josip, Šarc Josip, Tomšič Ladislav, Trotošek Josip, Trtnik Mirko, Udovič Milan, Vacik Evald, Welletz Alojzij, Zigmund Stanislav, Zupančič Daniel.

Kronika.

Začetek šolskega leta. Šolsko leto 1922-23 se je začelo dne 13. septembra z vpisovanjem učencev, dne 14. septembra s skupno službo božjo s klicanjem sv. Duha in dne 15. septembra pa z rednim poukom.

Rojstni dan Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. je slavila dne 17. decembra Jugoslavija. Milijoni jugoslovanskega prebivalstva so se strinjali ta dan v čestitkah svojemu prvemu bratu, mlademu reprezentantu jugoslovanskega národa in njegove svobode; milijoni so soglašali v želji, da bi bilo pod Njegovo vlado čim prej dovršeno veliko delo duševnega ujedinjenja národa, ki je pod vlado Njegovega velikega očeta, kralja Petra I. Osvoboditelja, dosegel svoje politično osvobojenje in ujedinjenje. Šolska mladina z učiteljstvom naše šole je proslavljala rojstni dan Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. s skupno službo božjo z Zahvalno pesmijo. Po »Zahvalni« je mladina navdušeno zapela državno himno »Bože pravde«, Raz šolsko poslopje je vihrala ta dan državna zastava. Dan poprej se je pa mladina navduševala s primernimi govori in petjem za našega kralja. Kralj Aleksander je bil rojen dne 17. decembra 1888 na Cetinju kot drugi sin kralja Petra I. in kneginje Zorke. Prestolonaslednik je postal 27. marca 1909, regent Srbije 29. junija 1914. l., regent ujedinjene kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1. decembra 1918. l., kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev 16. avgusta 1921. l. Dne 8. junija 1922. l. se je poročil z romunsko kraljico Marijo. S svojo požrtvovalnostjo in udeležbo za osvobojenje in ujedinjenje zasluži naš mladi kralj, da je postala Njegova rodbina prva naša dinastija, ki stoji na čelu naši osvobojeni kraljevini.

Rojstni dan Nj. Veličanstva kraljice Marije. Naša kraljica Marija je praznovala dne 9. januarja Svoj rojstni dan. O tem patrijiotičnem prazniku so se učenci vseh razredov s primernimi govori obvestili. Nj. Veličanstvo kraljice Marija je bila rojena dne 27. decembra 1899 (9. januarja 1900) na gradu Kotročeni pri Bukarešti. Ona je druga hčerka in tretji otrok romunskega kralja Ferdinanda in romunske kraljice Marije. Dne 9. januarja 1922 se je zaročila in dne 8. junija 1922 pa poročila z našim kraljem Aleksandrom I. Bratje in sestre naše kraljice so: K a r e l, romunski prestolonaslednik, poročen z grško princezino Heleno. — E l i z a b e t a, poročena z grškim kraljem Jurijem. — N i k o l a j, poročnik; H e a n a, rojena v Bukarešti.

Najvišje odlikovanje. Člana učiteljskega zbora tuk. šole: E m i l A d a m i č, slovenski skladatelj in učitelj glasbe in petja na tuk. drž. učiteljskišću ter K a r e l M a h k o t a, administrativni ravnatelj na tuk. konservatoriju, sta bila za zasluge na národnem in prosvetnem polju odlikovana z redom S v. S a v e V. stopnje.

Osobna vest. Ljubljanski občinski svet je izvolil dne 27. januarja ljubljanskim županom advokata dr. L u d o v i k a P e r i č a in podžupanom pa dr. I v a n a S t a n o n i k a. Dne 13. marca je bil župan dr. L u d o v i k P e r i č slovesno zaprisežen. Dr. L u d o v i k P e r i č je bil kot naslednik župana dr. I v a n a T a v č a r j a že od 24. oktobra 1921 do 20. maja 1922 župan ljubljanski. Dne 20. maja 1922 je bil pa občinski svet razpuščen in je vodil od tega dne do 13. marca 1923 županske posle vladni komisar direktor dr. B o g o m i l S e n e k o v i č.

† **Dr. Ivan Tavčar.** V ponedeljek, dne 19. februarja 1923, ob 1. uri pop. je umrl ljubljanski častni meščan, dolgoletni občinski svetovalec, prezaslužni mestni župan in predsednik mestnega šolskega sveta g. d r. I v a n T a v č a r, slovenski pisatelj, bivši kranjski deželni poslanec in edbornik, ljubljanski državni poslanec v dunajskem parlamentu, poverjenik v naši prvi narodni vladi, zastopnik mesta Ljubljane v narodnem predstavištvu v Beogradu, predsednik raznih naših kulturnih in gospodarskih institucij, imejitelj reda Sv. Save II. stopnje, častni meščan več občin, častni član raznih narodnih korporacij itd. itd. Dne 22. februarja se je vdeležila pogreba tega zaslužnega moža, za katerim žaluje ves slovenski narod, tudi mladina naše šole v spremstvu učiteljskega zbora. Slava spominu župana dr. Ivana Tavčarja!

Národno osvobojenje. Obletnica našega národnega osvobojenja iz večstoletnega suženjstva Srbov, Hrvatov in Slovencev se je praznovala na šoli dne 29. oktobra v posameznih razredih s primernimi nagovori in deklamacijami, s katerimi se je vzbujala v mladini trdna vera v našo Jugoslavijo in ponovila svečana obljuba, da bomo Jugoslaviji zvesto služili in jo ljubili iz vsega srca, da bo svet cenil in spoštoval njo in nas. Pri tej priliki so se prepevale naše národne pesmi, himna svobode: »Lepa naša domovina« in naša državna himna: »Bože pravde«.

Državni praznik »Ujedinjenja troimenega naroda SHS«. V svrhu svečane proslave tega zgodovinskega dne se je vdeležila šolska mladina z učiteljstvom dne 1. decembra skupne službe božje z »Zahvalno pesmijo«. Po »Zahvalni« so zapeli učenci »Bože pravde«. Raz šolsko poslopje je visela državna zastava. Dan po prej se je pojmovanju učencev primerno v posameznih razredih raztolmačila slavnost in vzneseno pojasnil zgodovinski dogodek ujedinjenja troimenega národa Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po predavanju in dnevu primernih deklamacijah so učenci navdušeno zapeli naše himne: »Bože pravde«, »Lepa naša domovina« in »Naprej«. Naslednje dni so se vadili učenci v ustnem in pismenem izrazu, nanašajoč se na proslavo državnega praznika »Ujedinjenja SHS«. Na dan praznika so bili učenci okinčani z národnimi in državnimi trobojnimi znaki. Starši so se potom učencev naprosili, da so okrasili hiše z državnimi in národnimi zastavami, okna pa z zastavicami.

Proslava zmagovite bitke pri Kumanovu, kjer je hrabra srbska vojska izvojevala sijajno zmago nad mnogoštevilnejšo turško armado, se je vršila na naši šoli dne 24. oktobra po temle vzporedu: 1. Ob 9. uri skupna služba božja za padle borce, ki so bili prvi vojniki za naše osvobojenje in ujedinjenje. Da je pa mladina vedela, zakaj in za koga je bila služba božja, se je že dan poprej primerno opozorila na veliki zgodovinski pomen te zmagoslavne bitke. 2. Po končani službi božji so se zbrali vsi razredi v telovadnici, kjer je učitelj G r u m mladini obširno pojasnil zgodovinski pomen zmage hrabre srbske vojske. 3. »Bože pravde«, Petje. 4. Naslednje dni: »Zmaga pri Kumanovu«. Prost spis za višje razrede.

Spominski dan narodnih mučnikov. (Okrožnica šol. vodstva.) Dne 30. aprila 1671. l. je odsekal dunajski krvnik v Dunajskem Novem mestu (Wiener-Neustadt) častiti glavi junakoma Petru Zrinjskemu in Franu Krsti Frankopanu, ki sta vse življenje darovala za osvoboditev svojega národa. Dne 30. aprila l. 1919. so pripeljali ostanke teh dveh narodnih mučnikov, ki sta dala svoji glavi, svojo kri za svobodo, v Zagreb in jih pokopali v stolni cerkvi Sv. Marka. Peter Zrinjski in Fran Krsta Frankopan, junaka in mučenika iz hrvatskega dela našega národa, služita za lep primer samozatajevanja in ljubezni do domovine. Zato je naša sveta dolžnost, da se vsako leto dne 30. aprila spominjamo te narodne tragedije, ko sta junaka in narodna mučenika Peter Zrinjski in Fran Krsta Frankopan za svoj dom in narod položila glavo pod tujčev krvniški meč. V ta namen naj se posveti danes v posameznih razredih, učni stopnji učencev primerno, del pouka spominu borilcema za narodno svobodo jugoslovansko, narodnima mučnikoma Petru Zrinjskemu in Franu Krsti Frankopanu.

Praznik slovanskih apostolov Sv. Cirila in Metoda se je praznoval 24. maja. Sv. Ciril in Metod sta prižigala Slovanom luč sv. vere in položila temelj narodni omiki. Po Cirilu se imenuje abeceda, ki jo pišejo Srbi, Bolgari in Rusi, cirilica. Papež Leon XIII. je Sv. Cirila in Metoda proglasil l. 1880. za svetnika in naša vlada v Beogradu je pa odredila, da je praznik slovanskih apostolov Sv. Cirila in Metoda državni praznik. Ob tej priliki so se na šoli obravnavala berila, ki se nanašajo na Sv. Cirila in Metoda.

God in praznik Sv. Save, zaščitnika šolske mladine, se je praznoval na šoli dne 27. januarja z učni stopnji učencev primernim predavanjem in z obravnavo tozadevnih berilnih sestavkov. V višjih razredih se je prepevala tudi himna Sv. Save.

Verske vaje. Vsako nedeljo in praznik so imeli učenci skupno šolarsko mašo v cerkvi Srea Jezusovega. Šolsko vodstvo izreka tem potom najtoplejšo zahvalo predstojništvú cerkve Srea Jezusovega, ki je dalo drage volje in brezplačno za šolarske maše cerkev na razpolago. Pri spovedi oziroma pri sv. obhajilu so bili učenci med šolskim

letom trikrat. — Dne 31. maja se je udeležila šolska mladina pod nadzorstvom učiteljstva procesije presvetega Rešnjega Telesa pri stolni cerkvi. — Dne 21. junija je praznovala šolska mladina pod nadzorstvom učiteljstva s slovesno službo božjo praznik sv. Alojzija in pa praznik prvega sv. obhajila. — Izven šolskega časa sta pripravljala gg. kateheta Pavel Zaje in Val. Tome učence za zakrament sv. birme, sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa.

»**Kristusovo trpljenje**«: Dne 16. marca se je udeležila mladina naše šole v spremstvu svojih učiteljev v »Kino Tivoli« pasijonske igre v 5. dejanjih: »Kristusovo trpljenje«. V nekaterih višjih razredih so pisali dan po predstavi proste spisovne naloge o tej predstavi.

Slomškova slavnost. Dne 24. septembra 1922 je minilo 60 let, kar je umrl prvi odlični slovenski pedagog **Anton Martin Slomšek**. Po odredbi oddelka za prosveto in vere se je ta obletnica dostojno proslavljala na vsch osnovnih šolah in sicer, ker je bil dan 24. sept. nedelja, vsled odredbe višjega šolskega sveta dne 25. septembra. Na naši šoli se je praznovala ta slavnost po temle vzporedu: Ob 8. uri skupna sv. maša. Ob 9. uri slavnost v telovadnici: 1. Slavnostni govor g. kateheta Val. Tomca. 2. »Lepa naša domovina«. Petje. 3. Deklamacije Slomškovih pesmic. 4. »Preljubo veselje, oj kje si doma«. Petje. 5. »Hej Slovani«. Petje. 6. »Bože pravde«. Petje. 7. Naslednje dni v višjih razredih: »Slomškova slavnost«. Prost spis.

Nadzorovanje šole. Dne 9. maja si je ogledal v spremstvu višjega šolskega nadzornika E. Gangla in okr. šol. nadzornika M. Hočevarja šolske prostore, notranjo uredbo šole in stalno razstavo učil zastopnik prosvetnega ministerstva prof. **Jovan D. Jovanović**, načelnik za prosveto na osnovnih šolah. — Dne 9. decembra je nadzoroval šolo višji šolski nadzornik dvorni svétnik **Engelbert Gangl**. — Okrajni šolski nadzornik **Maks Hočevar** je večkrat nadzoroval šolo ter bil prisoten pri pouku v vsch razredih; pregledal je zbirke učil, šolarsko in učiteljsko ročno knjižnico, uradne spise šol. vodstva in razrednikov ter pismene in risarske izdelke učencev. — Pouk v veronauku je nadzoroval stolni kanonik **Ignacij Nadrah**.

Hospitacije šolskega ravnatelja. Šolski ravnatelj je pri posameznih predmetih v vsch razredih večkrat hospitiral ter dajal vsem učnim osebam pri domačih konferencah navodila v pedagoškem-didaktičnem oziru. Pregledoval je tudi večkrat uradne spise razrednikov in pismene izdelke učencev.

Notranje šolske zadeve, ki so se tikale točnega prihajanja v šolo, vedenja učencev v šolskem poslopju, prezračevanja šolskih sob, snage v razredih, na hodnikih, v straniščih in na stopnjišču, varčnosti učil itd. je dajalo šolsko vodstvo na znanje in ravnanje potom okrožnic.

Domačih učiteljskih konferenc je bilo 12. Razpravljalo se je pri njih o podrobnih učnih načrtih za petje in risanje, o ukazih in odred-

bah šolskih oblastev, o šolskem redu in vedenju učencev v šoli in izven šole, o domači vzgoji, o šolskem zdravstvu, o učnih uspehih in napredku učencev, o učni metodi. Na dnevnem redu domačih konferenc so bila tudi pedagoško-didaktična predavanja in hospitacijska poročila šolskega ravnatelja.

Inšpekcijska konferenca pod predsedstvom okr. šolskega nadzornika Maksa Hočevarja je bila dne 8. februarja. Na podstavi izvršenih inšpekcij je podal učiteljstvu več praktičnih nasvetov, ki se tičejo pouka in vzgoje. Priporočal je učiteljstvu, da vzbuja v mladini ljubezen do dela, do domovine in naše narodne dinastije Karadjordjevičev. Splošen vtis, ki ga je dobil pri letošnjem nadziranju šole, je prav zadovoljiv.

Okrajna učiteljska konferenca za mesto Ljubljano je bila pod predsedstvom okr. šol. nadzornika Maksa Hočevarja dne 16. junija. Poleg običajnih točk sta bili na dnevnem redu tudi naslednji predavanja: »Moralna poglobitev pouka v osnovni in meščanski šoli.« Poročevalec strok. učitelj Pavel Kunaver. — »Lepopisni pouk v osnovni in meščanski šoli.« Poročevalec šol. ravnatelj Janez Levec.

Poučni izprehodi. V svrhu nazornega, prirodopisnega, zemljepisnega in zgodovinskega pouka so priredili posamezni učitelji s svojimi učenci več izprehodov po mestu, na Grad, Golovec, v Tivolski gozd, na polje, na Barje, na Šmarno goro, na centralni vrt in v sosedne vasi.

Poučni zavodi. Učenci srednje in višje stopnje so si ogledali pod vodstvom svojih razrednikov zbirke državnega muzeja.

Majniški izlet. V svrhu izpopolnjevanja nazornega in domoznastvenega pouka so priredili vzporedni razredi izlete in sicer: I. *a* in *b* razred na Rožnik; II. *a*, *b* in *c* razred na Rožnik; III. *a*, *b* in *c* razred k Sv. Joštu; IV. *a*, *b* in *c* razred skozi Vintgar na Bled; V. *a* in *b* razred mimo Borovnice na Vrhniko in VI. razred pa k Peričniku. Navdušenje, ki ga je poveličevalo krasno vreme, je bilo med mladino nepopisno. Mladi izletniki so med potjo prepevali narodne pesmi, učitelji so jim pa razkazovali razne kraje, gore in vode. Naslednje dni so pa popisovali učenci svoje izlete n. pr. »Izlet na Bled«. »Vožnja po jezeru«. »Kako je nastalo Blejsko jezero«. »Izlet k Sv. Joštu«. »Izvir Ljubljane«. »Ljubljansko barje«. »Slap Peričnik«. »Lepa naša domovina«.

Domače čtivo šolske mladine je najboljši vzgojni pripomoček, ki uvaja mladino v pouka prostem času na koristna pota življenja ter jo odvrača od pohajkovanja, slabe družbe, pohujšanja in propada v nesrečo, časno in večno. V dosego tega namena ima naša mladina na razpolago šolarsko knjižnico, ki šteje 388 del v 1293 zvezkih. V tekočem šolskem letu se je izposodilo učencem 3. do 6. razreda 2892 knjig, iz katerih si je mladina razširjala duševno obzorje ter dobivala podlago do širše izobrazbe, katere ji šola sama ne more dati. Poleg knjig iz šolarske knjižnice so čitali učenci tudi »Naš List«.

ki je vzbujal v mladini bratsko ljubezen do naših krvnih bratov Srbov in Hrvatov, »Zvonček«, »Vrtec« in »Angelček«.

Šolsko zdravstvo. Zdravstveno stanje šolske mladine je bilo prav ugodno. Dne 12. maja je cepil mestni šolski zdravnik g. dr. T o n e J a m a r učencem koze. Šolski zdravnik je večkrat obiskal vse razrede ter dajal učiteljem in učencem potrebna navodila glede nalezljivih bolezni, snage, negovanja zob, pravilnega sedenja, prezračevanja sob itd. ter je takorekoč vsako nalezljivo bolezen zatrl že v kali, odvrnil nevarnost in rešil marsikatero mlado življenje, staršem pa odvrnil mnogo skrbi, žalosti in stroškov. V svrhu zdravja se je na šoli pridno gojila telovadba po Tyrševem sestavu. Šola ima z raznovrstnim telovadnim orodjem opremljeno telovadnico in prostorno poletno telovadišče. V zvezi s »Sokolom« in »Orlom« je prirejala mladina pri obeh telovadnih društvih izven šolskega časa izlete in javne nastope. Pri »Sokolu« je telovadilo 96 učencev, pri »Orlu« pa 13. Pridno je čitala mladina tudi telovadni mladinski list »Sokolič«, iz katerega je črpala zlati nauk, da le v zdravem telesu biva zdrava duša. Na razpolago sta bila mladini tudi lista »Zdravje« in »Preporod«. Abstinentov je bilo na šoli 326.

Treznostni dan. Na dan praznika slovanskih apostolov Sv. Cirila in Metoda so se vršila na šoli protialkoholna predavanja o kvarnem vplivu alkoholnih pijač. Ob tej priliki so se vporabile razne slike, plakati in spisi, ki se tičejo protialkoholnega gibanja, da se je še močneje in izčrpnije predočila ena izmed najtežjih socialnih bolezni — alkoholizem.

Odmor. Med odmorom po 2. učni uri so vodili učitelji ob ugodnem vremenu svoje učence na dvorišče in v obližje šolskega poslopja. Med tem časom so se prezračevale šolske sobe. Pred poukom in ob slabem vremenu tudi med odmorom so merili učenci v nekaterih razredih velikost svojih součencev ter tehtali različne stvari. V višjih razredih so opazovali učenci toplino zraku, smer vetrov in vreme ter se vadili v čitanju voznega reda.

† **Kačar Viljem**, učenec II. a razreda, je dne 21. maja umrl. Bil je priden in vbogljiu učenec. Součenci so ga spremili k večnemu počitku. N. v m. p.!

Šolski vrt. Vrt pred šolskim poslopjem oskrbuje mestni vrtnar. Vrt za šolskim poslopjem in ob dvorišču služi v učne namene in je nasajen z gozdnim in sadnim drevjem, s cveticami, zelenjadjjo in s strupenimi rastlinami. Na igrišču, oziroma telovadišču sredi vrta so se učenci ob poletnem času igrali in telovadili, med odmorom pa izprehajali.

Centralni vrt in igrišče. Da bi se ljubljanska šolska mladina ob pouka prostem času krepčala svoje zdravje, je ljubljanska občina podarila učni upravi v trnovskem predmestju del mestnega sveta, ki

meri 20.000 m². Dve tretjini tega sveta sta določeni za centralni vrt, na katerem se uči mladina obojega spola pod vodstvom sadjarskega nadzornika Andreja Škulja sadjarstva, cvetličarstva, zelenjadarstva, čebelarstva itd. Ena tretjina sveta je določena za igrišče, na katerem se otroci pod vodstvom učitelja Al. Škrinjarja in učiteljice J. Petričeve igrajo. Ob hudi vročini se bodo v bližnjem potoku tudi kopali in učili plavanja. Učenci IV., V. in VI. razreda so se zbirali na centralnem vrtu in igrišču ob četrtnih popoldne od 3.—6. ure. Pozimi je imela pa ta skupina učencev teoretični pouk, ki sta ga vodila sadjarski nadzornik Andrej Škulj in vodja igrišča Alojzij Škrinjar.

V varstvo poljedelstvu koristnih ptic je bil posvečen zadnji teden v aprilu. V smislu § 11. zakona z dne 20. julija 1910 se je mladina poučila, kako škodljivo je pobirati jajca in mladiče iz gnezd ter loviti in pokončavati koristne ptice. V ta namen se je mladini prečital in razložil »Razglas o varstvu ptic«. Ta »razglas« in pa tabela »Koliko je vredno ptičje gnezdo« ter »Nauki o varstvu živali« so se uporabljali pri obravnavi beril »Ptičje gnezdo«, »Deček in ptica«, »Seničja tožba« (pesem) itd. Na ta način se je z besedo in petjem vzbujal in gojil v mladih sreih čut usmiljenja do živali.

Izpraznjenje šole (alarm!). Da se ob nevarnosti ognja, potresa ali ob drugih nevarnih dogodkih šola naglo izprazni, je imelo učiteljstvo z učenci v smislu § 64. dokončnega šolskega in učnega reda več vaj. V treh minutah so bili vselej vsi učenci na prostem izven vsake nevarnosti.

Podmladek Rdečega Križa ima med mladino naše šole 530, med učiteljstvom pa 7 članov, ki so vplačali Din 533 članarine.

Kolo jugoslovanskih sester je priredilo dne 5. januarja v Mestnem domu »Božičnico« na korist ljubljanski revni šolski mladini. V prvi vrsti so prišle v poštev sirote, potem pa otroci revnih staršev. Na naši šoli je bilo obdarovanih z obleko, obutvijo in pecivom 75 učencev. V imenu obdarovanih učencev se dobrodelnemu društvu »Kolu jugoslovanskih sester«, ki mu načeluje priznana dobrotnica ljubljanske šolske mladine, preč. gospa Franja dr. Tavčarjeva, šolsko vodstvo tem potom prav pristržno zahvaljuje

Posetne ure za starše so določene pred poukom, po pouku in med odmorom po drugi učni uri (dop. ob 10. in pop. pa ob 4. uri). Med poukom je dovoljeno govoriti z učiteljstvom edinole uradnim osebam; staršem in njih namestnikom pa ne; s šolskim voditeljem pa smejo govoriti starši in druge stranke tudi med poukom. V veliko korist otrok pa je, da pridejo starši čim večkrat povpraševati po napredku in vedenju svojih otrok, zakaj dobri uspehi učencev imajo svojo podlago na vzajemnem delovanju šole in doma. »Družina in šola sestrici sta dve, nobena samotno hoditi ne sme.«

104. obletnico smrti Valentina Vodnika, prvega slovenskega pesnika, je praznovala šola dne 8. januarja s primernimi predavanji v posameznih razredih in z obravnavo in petjem nekaterih njegovih in na njega zloženih pesmic.

Rojstni dan Jugoslovana in vladike Jurija Strossmajerja. Dne 4. februarja se je mladini učni stopnji primerno raztolmačil rojstni dan vladike Jurija Strossmajerja in opisale velike zasluge, ki si jih je pridobil vladika za jugoslovanstvo.

Rojstni dan dr. Franca Preširna — dan 3. decembra — je bil za višje razrede naše šole dan navdušenja za stvarnika in ustanovitelja slovenskega pesništva — dr. Franca Preširna — ki je s svojimi pesniškimi proizvodi razglasil čast in ime slovenskega národa po vsem izobraženem svetu. Mladini se je opisal Preširen kot uzor pridnosti in v nje do vzeta srca so se vcepile ljubezen do matere, do mladine, do domovine in slovenskega národa, usmiljenje do revežev in druge lepe čednosti, ki so dičile našega pesnika. Rojen je bil dr. France Preširen dne 3. decembra l. 1800. in umrl je pa 8. februarja 1849. l.

53. obletnica smrti Simona Jenka, pesnika naše narodne himne »Naprej zastava Slave!« se je praznovala dne 18. oktobra s primernim predavanjem o Simon Jenkovih zaslugah za probujanje národa.

Rojstni ali smrtni dnevi slovenskih pesnikov in pisateljev so bili med šolskim letom v višjih razredih predmet za primerna predavanja ter domače in šolske spisovne vaje in naloge. Poleg Vodnika, Preširna in Jenka so prišli v poštev tudi: Fran Levstik, Fran Erjavec, Josip Jurčič, A. M. Slomšek, Andrej Praprotnik, Simon Gregorčič, Anton Aškerc, Josip Stritar, Oton Zupančič, Anton Funtek, Engelbert Gangl, Janko Leban, Andrej Rape i. dr. Zasluge imenovanih pesnikov in pisateljev, ki so s svojimi pesniškimi in pisateljskimi deli razglasili čast in ime slovenskega národa, so se opisovale tudi pri obravnavi pesmic in beril, ki so jih zložili, oziroma spisali naši zaluzni delavci na prosvetnem polju.

Božične počitnice so trajale od vštetelega 23. decembra do vštetelega 2. januarja po Novem letu.

Semestralne počitnice so trajale od 1. pa do vštetelega 4. februarja. Učencem so se razdelili Izkazi in Šolska naznanila.

Velikonočne počitnice so trajale od 27. marca do 3. aprila. Med počitnicami so se poribali in pomili vsi šolski prostori.

Pevačka družina »Stanković« iz Beograda, ki stoji pod protektoratom Njega Veličanstva kralja Aleksandra I., je priredila 12. maja v Ljubljani koncert srbskih narodnih pesmi. Došle brate in sestre je Ljubljana kar najčastneje sprejela. Slovesnega sprejema se je vdeležila tudi šolska mladina vseh ljubljanskih šol. Pa tudi na potu proti Ljubljani je slovenska šolska mladina mile nam srbske brate in sestre

kar najprisrčneje pozdravljala. Posebno ganljiv je bil prizor na postaji v Rajhenburgu, ko je stopila triletna deklica k pevovodji, mu izročila krasen šopek cvetic in pisemce sledeče vsebine: »Zdravo, mili naši bratje Srbi! Ko se vrnete v Beograd, ponosite našemu milemu kralju, o katerem tolikokrat sanjava z mojim bratom Dušanom, a čigar slika visi nad mojo posteljico, rokoljube od naju. Mala Jugoslovenka iz Rajhenburga ob Savi.« Beograjske pevke in pevci so bili vidno ginjeni nad vsebino tega pisemca.

Šolarska knjižnica šteje 388 del v 1293 zvezkih. Nekaj knjig je bilo izločenih vsled sedanjim časom neprimerne vsebine. Izposojenih je bilo 363 učencem 2945 knjig, kar dokazuje, da učenci radi in pridnočitajo.

Učiteljska ročna knjižnica šteje 832 del v 1690 zvezkih.

Stalna razstava učil, ki je združena z zbirko učil I. mestne deške osnovne šole, ima 2120 učil. V letošnjem šolskem letu se je izposodilo 344 učil.

Pot národnih mučnikov v domovino. Zmagalci po smrti: omladinski apostel jugoslovanske ideje I v a n E n d l i c h e r i n j u d e n s b u r š k e ž r t v e — priprosti slovenski možje, ki jih je na predvečer svojega pogina pogнала Avstrija v Judenburgu v grob: Rogelj, Štefanič, Hafner, Možina in Davtovič so se povrnili v domovino. Národ jim je priredil triumfalen pohod v osvobojeno domovino. Dne 2. junija smo položili njih pepel in kosti v slovensko zemljo pri Sv. Križu na ljubljanskem polju. Nad 30.000 ljudi — med temi tudi š o l s k a m l a d i n a — se je vdeležilo pogrebnih slavnosti. Vzemi, ljubljena domača zemlja, njihov prah v svoje toplo materinsko okrilje, sprejmi národ duha, ki kraljuje nad pepelom mučnikov! »Mirno, junaki, spite večno spanje; rod ujedinenj čuva vaše sanje.«

»Vidov dan« in sklep šolskega leta je praznovala šolska mladina dne 28. junija z zahvalno službo božjo. Dan 28. junija 1389 in leta 1914 — Vidov dan — je najvažnejši in najpomembnejši dan za usodo našega celega naroda. Leta 1389. se je vršila ona strašna in za naš narod tako pomembna bitka na K o s o v e m p o l j u. Vidov dan l. 1914. je dal pa znamenje za boj proti stari Avstriji, ki je hotela zaslužniti cel jugoslovanski rod. V tem smislu se je predavalo mladini I. m. šole učni stopnji posameznih razredov primerno. Po končanem predavanju so se zapele po vseh razredih naše himne, in sicer: »Naprej zastava Slave!« — »Lepa naša domovina« in »Bože pravde«, nato so se pa razdelila šolska naznanila, izkazi, odpustnice in tiskana »Letna poročila«.

Kralj in kraljica v Sloveniji.

(Anekdote.)

Kralj in kraljica na pogorišču v Bohinjski Bistrici.

Dne 15. julija 1922 je izbruhnil v Bohinjski Bistrici velik požar. Nj. Veličanstvo kralj Aleksander, ki je bival na Bledu, je bil o veliki požarni nesreči takoj obveščen. Kralj je dal na razpolago vse svoje avtomobile, ki so marljivo vozili gasilce na kraj požara. Za nesrečo se je v podrobnostih zanimala kabinetna pisarna Nj. Veličanstva.

Dne 16. julija popoldne je obiskal Nj. Vel. kralj Aleksander skupno z Nj. Vel. kraljico Marijo pogorišče v Boh. Bistrici. Z velikim sočutjem in zanimanjem je ogledoval razvaline kmetskih hiš. Prebivalstvo ga je iskreno in globoko pozdravljalo. Globoko ginjen je bil, ko so mu predstavili trgovca Groboteka, ki je trpel največ škode. Kralj mu je s solzami v očeh stisnil roko. Končno je kralj naročil, da mu sestavijo seznam prizadetih posestnikov in da mu natančno pri vsakem navedejo škodo. Kralj je obljubil, da jim nakloni denarno podporo.

Pred svojim odhodom z Bleda je izročil Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander pokrajinski upravi 100.000 K podpore za pogorelece v Bohinjski Bistrici z izrecno željo, da dobe iz te svote podpore v prvi vrsti oni pogorelci, ki niso bili nič ali pa so bili zavarovani le za malenkostne svote.

Kralj Aleksander I. pri deželnem cestarju Jož. Šmucu na Malem Ločniku pri Turjaku.

Cestar Šmuc je ta obisk doslovno takole opisal:

Opoldne, dne 10. avgusta 1923, sem počival pod orehom pri svoji hiši ob cesti. Ob 1. uri popoldne pride po cesti avto, gre naprej od moje hiše, pa spet nazaj proti hiši. Pritečejo otroci k meni, pa pravijo: »Inženir so prišli.« Grem na vogal hiše, pa vidim v avtu višje oficirje. Iz avta stopi sluga k meni in me nagovori: »Tu so veličastni gospod kralj in so si izvolili, da kosijo na vašem vrtu, če imate mizo in par stolov.« Žena in sluga znosita na vrt mizo in stole. Veličastni kralj Aleksander pridejo meni nasproti in jaz jih nagovorim: »Dober dan, veličastni gospod kralj!« — Potem mi v roke sežejo in vprašajo, kako je otroku ime. Pri meni je bil Francelj, ki ima 6 let. Kralj so ga potrepljali po glavi in rekli: »Francelj, Francelj!« — Nato gredo kralj v vežo in prosijo: »Ali smem iti v hišo?« — »O, žiher,« pravim. V hiši je 5 mesecev star fantiček ležal na postelji razvit. Žena ga je kar pustila,

tako je bila zmešana. Kralj stopijo k njemu in ga poljubijo in nekaj spregovore z adjutantom. General poda denarnico in veličastni kralj vzamejo zlatnik za 20 frankov, ga stisnejo fantičku v roke in mu ga v rokah tišče. Jaz sem pozneje vzel fantku cekin in precej sklenil, da ga bomo imeli v hiši za spomin. Je pa iz l. 1866.

Potem grem z veličastnim gospodom kraljem doli na njivo in so videli, kaj je suša naredila, pa zmajevali z glavo in vprašali: »Koliko stane 1 kg koruze?«

Jaz: »18 K, veličastni kralj.«

Vprašali so me, koliko zaslužim od cestne službe.

Jaz: »600 K, veličastni kralj!«

Kralj so rekli: »Kako morete pa izhajati?« Potem se je pripeljal drugi avto z gosp. pokrajinskim namestnikom Hribarjem. In še sem povedal, da so nas cestarje zadnji čas prikrajšali, pa so gospod namestnik precej zraven dodali, da bo spet kmalu boljše za nas, ker bodo plače kmalu povišali.

Nato so šli kosit. Strežnik je vzel jedi in jih je nastavil na mizo, pa pijače. Pečena piščeta, torte, čokolado sem videl. Potem so hoteli kralj zopet imeti Franceljna. Iskali smo ga, klicali, pa vse zastonj. Kar se mi oglasi na hlevu, v podstrešju. (Pozneje mi je Francelj povedal, da se jih je bal, ker so imeli gospodje velike nože pripravljene, namreč sablje, in so mizo vzeli ven, pa je mislil, da so Taljani in da nas bodo kar poklali.) Šofer je rekel: »Francelj, le pojdi doli, nič se ne boj!« Fant je prišel k mizi in kralj so se mu smehljali in rekli: »Francelj, nastavi klobuk!« Pa so mu naložili poln klobuk pomaranč, čokolade in torte. Gospod namestnik Hribar so pa dejali: »Fantek, nič se kralja ne boj, saj jim boš enkrat še služil.«

Šofer je prišel k nam in rekel na tihem: »Ena vaših deklic naj kralju prinese šopek cvetic, ker imajo kralj rože zelo radi.« Mati je Pepco brž prepletla, večja punca je pa napravila šopek, ki ga je Pepca nesla kralju. Kralj so jo k sebi stisnili, še lase so se jim med križce zaplele. Kralj so poklicali generala, ki jim je dal denarnico in so dali deklici 3 papirje po 100 Din.

Eno uro so bili pri meni na vrtu: kralj, adjutant, pa še eden in gosp. namestnik Hribar. Preden so šli, smo se zbrali in šli k avtu, pa sem rekel: »Ponižno jih pozdravljamo in zahvalimo za darove!« Kralj so nam vsem podali roko. Potem so se odpeljali proti Ribnici.

Kralj je prav ponižen človek — vsako stvar je pogledal. Lepši je v naturi kakor na sliki. Zelo prijazen je. Govorila sva prav tako po domače kot bi govoril z vami. Malo bolj na hrvaško jo zavijejo, pa se vse lahko razume.

